

Чкан І.О.

к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Щевелєва О.В.

слухач магістратури

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного

ПОНЯТТЯ БЕЗПЕКИ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТЕЖІВ

Сьогодні будь-яку діяльність складно уявити без використання Інтернет ресурсів, а саме, наявності власного інтернет-ресурсу, наприклад, інтернет-магазину. Створення електронного каталогу, віртуального магазину, онлайн-консультації тощо з можливістю підібрати на сайті продавця товар і заплатити за нього дозволяє платіжна система. Тому безпека електронних платежів та ефективна його організація повинна бути пріоритетним завданням для власника інтернет-сервісу.

Платіжна система – платіжна організація, учасники платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при проведенні переказу коштів. Проведення переказу коштів є обов'язковою функцією, що має виконувати платіжна система [1]. На сьогоднішній день платіжний сервіс являє собою невід'ємний елемент кожного сучасного інтернет-майданчика, орієнтованого на продаж. Встановлений на сайті сервіс для оплати дозволяє покупцеві без використання готівкових коштів оплатити віртуальну покупку, а продавцеві – швидко отримати переведену оплату.

Сьогодні на ринку представлений великий арсенал платіжних інструментів, адаптованих для інтернет-комерції, особливою популярністю серед яких користуються банківські карти, електронні гроші, термінали оплати, платіжні засоби тощо.

Починаючи з 2016 року, ринок безготівкових платежів в Україні показує значне зростання. Так, за даними Національного банку України, загальна кількість безготівкових операцій із використанням платіжних карток за результатами першого півріччя 2019 року зросла на 28% порівняно з першим півріччям 2018 року [2].

Захист інформації в електронних платіжних системах передбачає виконання таких умов:

- конфіденційність – в процесі інтернет-розрахунків дані покупця (номер пластикової кредитної картки або інших розрахункових засобів) повинні залишатися відомі тільки установам і структурам, які мають законне право на це;

- аутентифікація – найчастіше PIN-код або повідомлення, завдяки якому клієнт (або продавець) може упевнитися в тому, що другим учасником угоди саме той, за кого себе видає;

- авторизація – дає можливість до початку перерахування грошей визначити наявність у покупця достатньої суми для того, щоб оплатити замовлення.

Аналізуючи ринок безготівкових розрахунків спостерігається поширення безконтактних платежів, зокрема, за допомогою смартфонів та інших NFC-пристроїв.

Так, окрім найрозповсюдженішого способу прийому безготівкових платежів – POS термінал + картка, активно розробляються альтернативні технології, наприклад, платежі з використанням QR кодів, платежів через Інтернет-банкінг, мобільні додатки, онлайн сервіси.

Передбачаючи одночасну взаємодію з тисячами користувачів, сучасні програми комерційного характеру не можуть працювати з класичними «однозначними» системами, функціонуючими на відкритих та закритих ключах. Перехоплення зловмисниками хоча б одного ключа повністю «закритої» системи автоматично веде до повного розкриття всього її ланцюга захисту. У свою чергу, шифрування тільки відкритими ключами потребує

значних витрат обчислювальних ресурсів. У зв'язку з цим, сьогодні безпеку платіжних систем в е-комерції забезпечує одночасне застосування протоколів з закритими і відкритими ключами. Інформація, яка передається по мережах, шифрується з використанням закритого ключа. При цьому його генерація здійснюється динамічно, і він передається другому учаснику угоди з шифром на основі відкритого ключа.

Для забезпечення безпеки платіжних операцій всі фінансові установи періодично повинні проходити аудити Національного банку України та незалежний аудит щодо відповідності міжнародним стандартам безпеки, проводити цілодобовий моніторинг фінансових операцій з метою виявлення підозрілих транзакцій за територіальним критерієм, за критеріями суми та типу операції. За вимогами міжнародних платіжних систем фахівці з питань безпеки платіжних операцій повинні проходити навчання щодо новітніх засобів шахрайства в сфері комп'ютерних технологій, а також ознайомлюватись з новітніми методиками боротьби з ним.

Крім того, спеціальним службам і комісіям необхідно постійно бути обізнаними у світових тенденціях розвитку міжбанківських розрахунків та безготівкових платежів з метою впровадження найбільш оптимальних інноваційних інструментів безготівкових розрахунків в Україні.

Список літератури

1. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2346-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 29. ст.137. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14/ed20190207#n77>

2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index>